

(א) [נעיל 1, ג] עירובין ט, טז
 (ב) [שם] 9, ט"א חזן בר רבא,
 (ג) [נעיל 1, 1] ועירובין פט.
 (ד) 1, 97 ק"י א.

מוסף רש"י

דרך עליו. למעלה ממאסף, עסקיו מרה"ל והולכו דרך למעלה מראשי והיו לטוף ארבע, חייב. ואע"ל לאירא מקום פטור, דגובה עברה ואין בו מקום רוב ארבע, מין דלא נח במקום פטור לא מצינו (ש"ב 102). אסקופא משמשת שתי רשויות. פטנים שהיא משמשת כחזרת רה"ל ופטנים כרה"ל (וע"ל ר"ח הפתח). כגון מצינו שיש פליטין רחבים לפתחו מלאן ומלאן והן יתן לתיש שולן זכ"ר להעמיד לתי אחר ממנון. אם ילכו להשתמש בין הפליטין (ש"ב 102). כל מקום שאחא מוצא שתי רשויות. שערות כל אחת לבדה. והן רשות אחת. גסה אחת להן ששתיים רשות היחיד. כגון עמוד. גובה עברה חזרה, אסור לפתח עליו. מן החצר, ואע"פ שכות חצר עולה עד לחצר, גזירה משום חל. גובה ר' בריה"ל דתי רה"ל דלא ליתו (למפני עליה (שם 109)).

רבינו הגנאל

רשנין הא דרביא (ברכה) [בבליא נחן] לפיכך חייב, הוא (בבליא נחן) [ברכות], פי' דרך עליו, שהעברו על עצמו מימינו ומשמאל. הא דאחרים דאמרי אסקופא משמשת ב' רשויות, פשוטה היא.

יציאות השבת פרק ראשון שבת

מ.

**עין משפט
 נר מצוה**

נב א ש"ע א"ח פ"י שמו
 ספ"ג ג ב"ג"א:

תוס' ישנים

(א) אמר מהר"ם ה"מ למינקט וקירוי כלפי חוץ ובגין שהדלת עומדת בלמעט עובי הפתח אלא הקירוי אלא דרך הדלת לעמוד טלה פנים והא דלא אוקימנא בלתי כפי"ד וטון שהלמי בלמעט האסקופא ואין משם עד הדלת ד' שמה לפי שאין דרך לעמוד לתי בלמעט האסקופא אלא או פנים או חוץ או כמו שפירש מהר"ם ולתי הו' משום מציאה ואפילו עגול הו' ללפנים ואע"ל ד' לתי"ד כמו מקרא ד' ואפילו עגול יורד וסומם:

מוסף תוספות

א. מכלל ד"ס ד' דעיקרא נמי מיירי אף באסקופת בית, אלא דרב יהודה אוקימנא באסקופת מבוי דוקא. תוס' ה"ל"ט. ב. לפרש ד"ר השתא. תוס' ה"ל"ט. ג. שהיה מותר לטלטל מהח"ד עליו. תוס' ה"ל"ט. ד. [ד]מדרס דרסי לה רבי'ם. תוס' ה"ל"ט. ה. בין פתח פתוח בין פתח נעול. תוס' ה"ל"ט. ו. מוציבי פתוח לרה"ל מותר להשתמש בשאינו רחב ד' דאין מצטרף חלל שלו לרה"ל. תוס' ה"ל"ט. ז. ואינה רחבה ד' ובכי האי גונא מפליג התם. תוס' ה"ל"ט. ח. דאי בפתוח לרה"ל בין דאין בו ארבע על ארבע הוי מקום פטור. תוס' עירובין ט. [א]ן כיון דבבית ג' ואינה רחבה ארבעה הוי מקום פטור. תוס' ה"ל"ט. ט. א. אם לא היה לו דלת עם עתה נמי מותרת כי. פסקי ה"ל"ט. י. עם המבוי כשהפתח פתוח. תוס' ה"ל"ט. יא. [א]פילו מה שעומד חוץ לקורה כלפנים דיבון דקורה זו להכשיר המבוי היא בלא וגם להכשיר חתונה, וכל האסקופה היא מקום אחד נגד מה שחוצה כלפנים. יטע"ל ועי' מהר"ל א"ל תוס' ה"ל"ט. כ. משום דקאסבריהמותרהשתמש תחת הקורה. י"ד א"ע שאין הקירוי רחב ד' כיון שיש ארבעה משפת הקורה עד הדלת מקום חסוב הוא ושם מבוי עליו ומצטרף עם המבוי ומתירתי הקורה אפילו פתח נעול. תוס' ה"ל"ט. י"ז. נמי. תוס' ה"ל"ט. י"ח. א"ע"א דרבנן פליגי עליה התם ואמרי משהו אדם את אשתו שתיים ושלוש עתים בלא בחובה, מ"ם נראה. תוס' ה"ל"ט.

דרך עליו. שהגזיהו למעלה מ' דלא שלטי ציה אויר רה"ל והו' מקום פטור: **חייב**. כי הדר אמציה ואע"ג דדרך מקום פטור אזל: **לא נח**. במקום פטור והו'א ליה עקירה מרה"ל והנחה ברה"ל: **הכל נח**. במקום פטור ציד העומד על האסקופה: **פתח פתוח כו'**. קס"ד צמצוי שהכשירו צלמי ולחיו לפנים מן האסקופה והיינו דקא מתמה ואע"ג דלית ליה לחי מצחוץ והא אמר רב חמא כו': **סוך הפתח**. של מצוי דהיינו רחב האסקופה: **לריד לחי אחר להסירו**. שהלמי הממיר את המצוי סתמיה נגד האסקופה וזקוף עליה וקסבר אסור להשתמש נגד הלחי אלא מחודו הפנימי ולפנים הו' היכר המציאה: **וכ"ם** דלוי ציה רחב ד'. במשך עובי החומה לפיכך אינה רשות לעצמה ומותר להשתמש כנגד הלחי מחודו החיצון שהוא שיהא שיהא האסקופה אלל רה"ל ואין לך לחי גדול מעובי החומה שמכאן ומכאן שבהם המצוי יתיר: **הכל באסקופת מצוי עסקינן**. דקאמרת אצל לא צמצוי שהכשירו צלמי אלא צמצוי שהכשירו בקורה וקורת המצוי שיעור רחבה טפח צפ"ק דעירובין (דף ק"ג): והאסקופה עובי הפתח מסתמא רחבים הם נמצא חצוי של עובי הפתח מקורה וחצוי אינו מקורה וכגון שהניח הקורה כלפי פנים לצד המצוי הלכך פתח פתוח כלפנים מחוד החיצון של קורה ולפנים וסבר לה כמ"ד מותר להשתמש תחת הקורה או משום טעם דהיכרא מלצר כדמפרש פלוגמיהו דעירובין (דף ק"ח): או משום דקורה מחיה דאמרינן חודה החיצון יורד וסותם: **פתח נעול**. והדלת שוקף בפני האסקופה הפנימית וכל האסקופה חוץ לדלת כלחוץ ואפילו תחת הקורה דכיון דנקטת המצוי בטלה לה קורה וליכא למימר יורד וסותם דכל מחיה שאין צין חלל המחיות ד' אינן מחיות ולא שייכא ציה מותר גוד אמציה. ולהכי לא אוקמנא באסקופת בית דקסם בית פתח שלו יש לו משקוף מלמעלה ונמצא עובי הפתח כולו מקורה ואפילו פתח נעול אמרינן יורד וסותם שהרי יש בחלל עובי ד' מן הדלת לסתימת פי התקרה. וה"ה דמצי לאוקמנא כולו מקורה אלא שאין צרוב עובי ד' אלא משום דקסם עובי החומה אינו פחות מד' באסקופת בית. שכולו פתח מקורה. והיינו טעמא דפתח נעול כלחוץ כגון שקירה עובי הפתח צמתי קורות דליתו תקרה שיש צה ד' אמרינן צה יורד וסותם ומו לא אחי נעילת דלת ומצטל למחיה ואפילו הוא שוקף בצמנעיתו דלא דמי למצוי דקורת מצוי קצרה היא ולא הוכשרה אלא למצוי הלכך פתח נעול בטלה מתורת קורה דהא אול ליה מצוי אצל תקרת ד' לא בטלה ירדת סתימתה נעילת דלת דהלמ"מ הוא גוד ולבוד ודופן עקומה במקום ד' והכא טעמא משום קורות דשתי קורות הו' שאין צו ארבעה ולא צו ארבעה ולא ציניהן ג' והדלת מתוקן להיות נעול בצמנע הלכך פתח פתוח כלפנים דכיון דאין ציניהן ג' אמרינן לבוד והו' כחדא ופיה החיצון יורד וסותם דהא השתא אית צה ד': **פתח נעול כחוץ**. כיון דצמנע הוא נמצא הוא מפסיק ציניהן ומחלקן זו מזו שאינן נראות יחד לומר צהן לבוד וליכא למימר בציניהן פיה יורד וסותם דהא לית צה ד': **ואם היפה אסקופה גבוהה י' כו'**. סיפא דמילתא דאחרים דצרייתא דלעיל והדר נקיט לה לפרושה כמו אמר מר: **רשום לעצמה**. ואין מטלטלין צה אפילו מן הבית ואף על גב דשנייה רה"ל: **אומר היה ר"מ**. דהוא אחרים דאמרינן בהריות: **והן רשות אחת**. דשניהן רה"ל אלא שזה נמוך וזה גבוה: **כגון עמוד צה"י כו'**. אסור לכתף עליו מן החצר: **משום סל צה"ר**. גבוה י' ורחב ד' דהו' רשות היחיד דליכא חיובא דאורייתא מרשות הרבים לכתף עליו: מתני'

אע"ל דרית ליה רה"ל כו'. פרש"י דס"ד דמיירי באסקופת מצוי שהכשירו צלמי ולא נהירא מדקאמר בסמוך לעולם באסקופת בית^א אלא נראה^ב דמיירי בכל אסקופה צין דמצוי צין דבית צין דחצר ונקט אע"ג דלית ליה לחי משום מצוי דבית וחצר אינו יתיר צלמי וקורה אלא צפסיס א"י נקט לחי משום דבית וחצר נמי יתירין צלמי מלאן ולחי מלאן ומיירי דקיימא אסקופה כנגד עובי החומה דהיינו צין לתיס שהוא תוך הפתח והדלת עומדת אלא עובי החומה של **לד** פנים ולהכי פתח פתוח כלפנים שאותו עובי רה"ל גמורה היא שיש לה ג' מחילות צ' מחילות מעובי החומה ושלישית לצד פנים אע"פ שגמול רביעית הוא פרוץ צמלואו אפ"ה כיון שהפתח פתוח צטל אותו עובי עובי למה שצפנים שיש לו מחילות פתח נעול כלחוץ דכיון דהו' נעול אינו צטל למה שצפנים והו' כנפרץ צמלואו למקום האסור ולאו דוקא כלחוץ^ג דהא רה"ל גמורה היא מדאורייתא כיון שיש לה ג' מחילות ואסור לטלטל משם ולחוץ אלא קרי כחוץ לפי שאינה כלפנים ואסור לטלטל מצפנים לעובי הפתח דרך נקב אם יש צדלת א"י יש לישב כלחוץ כגון פתחו לנרמלית אצל האסקופה כולה צרה"ל חוץ לעובי החומה ליכא לאוקמנא דאי לא גבוה ג' אפילו פתח פתוח הוא כלחוץ דהו' רה"ל ואי גבוה ג' ורחבה ד' כרמלית היא ולא הו'א לא כלחוץ ולא כלפנים ואם אינה רחבה ד' מקום פטור הוא ולעולם הוא כלפנים וכלחוץ^ה ואי קיימא כולה לפניו א"כ לעולם הוא כלפנים וא"ת כיון דמיירי באסקופת בית א"כ מאי פריך אע"ג דלית ליה לחי והא אסקופת בית מסתמא מקורה הוא^ו ואית לן למימר פי תקרה יורד וסותם ואור"ל דע"כ צאינו מקורה איירי דצמקורה אפילו פתח נעול נמי כלפנים: **תוך הפתח אע"פ שאין בו ד' צריך לחי אחר להתירו**. וא"ת לרבא דמוקי לה צפ' קמא דעירובין (דף ט. ע. ו) דהיינו דוקא צפתח לנרמלית משום דמלא מין את מינו ונעור^ז לוקי הכא צפתח לרה"ל ולא צייני נמי דלא מפליג התם צין פתוח לנרמלית צין פתוח לרה"ל נוקי באסקופה גבוה ג'^ח דצפ"ק דעירובין (ג' ט. ע) מוקי אצ"י הא דלריך לחי אחר להסירו דליכא אסקופה ג' או דליכא אסקופה כלל ולאמאי דמיק רב לשנינו צע"א וי"ל דלא מצ"י לאוקמי הכי דא"כ אפילו נעול נמי כלפנים^ט וכי קאמר וכי תימא דלית ציה ד' הו' מצ"י למיפרך א"ה אפילו נעול נמי: **אמר רב יהודה אמר רב הבה באסקופת מבוי עסקינן**. דוקא באסקופת מצוי פתוח פתוח כלפנים כיון שהקורה ראיה להחיר את המצוי אע"פ שמוציא זה א"ל לקורה שהרי יש לו ד' מחילות שהפתח והדלת צרביעית מ"מ כיון שראיה להחיר את המצוי^י מנכרך יחד^י והו' כאלו מקורה ד' טפחים^{יא} אצל באסקופת חצר וצית כיון שהקורה אינה ראיה להחיר שם אפילו פתח פתוח הו' כלחוץ והואיל ואינו מקורה אלא חזיה ודוקא נקט הכא חצוי מקורה דכזולה מקורה אפילו נעול כלפנים דקסם אסקופה שהיא תוך הפתח רחבה ד' אף על גב דאוקי אסקופה דאיירי צה מ"ק צאינה רחבה ד' התם מיירי צעומדת חוץ לעובי הפתח ודוקא קירוי כלפי פנים אצל כלפי חוץ אפילו נעול הו' כלפנים^{יב} דקסבר רב חזון החיצון יורד וסותם כדמסיק צפ"ק דעירובין (דף ק"ח): וה"ה דהו' מצי למנקט טפח א' מקורה וקירוי בצמנעו צלצד שיהא פתוח מארבע מחודו החיצון של אותו טפח עד הדלת א':

גזירין משום תל ברה"ל. אומר ר"י דמצית לעלייה לא אסר ר"מ לטלטל דלא יבא לטלטל בכך מרה"ל לעלייה דמינכר מחייתא ולא טעו אנשי צה"ל אלא דוקא תל צרה"ל גור אטו תל צרה"ל דליכא מחילות וצריש כל גגות (עירובין דף פט. ו) ^{טז} מפרש דלא אמר ר"מ אלא דע"ג דאע"ג דק"ל כר"מ בגזירותיו אפילו לגבי רבים כדמוכח צריש אע"פ (כמוצו ד' ט) גבי הא דאמר ר"מ אסור להסות אשתו אפי' שעה אחת צלא כחובה^{טז} הכא אין הלכה כר"מ דצ"ל כל גגות (עירובין ד' טא. ו) וס' פסקינן בצדילא הלכה כר"ש דפליג עליה וקאמר א' גגות וא' חצרות וא' קרפיפות רשות אחת הן לכלים שצצחו צתוכן ושרי לטלטל מגג לחצר: **לא**

כגון עמוד ואמת הריחים דקציעי אצל לא מכתשת ודצריס המטלטלים ואומר ר"י דאע"ג דק"ל כר"מ בגזירותיו אפילו לגבי רבים כדמוכח צריש אע"פ (כמוצו ד' ט) גבי הא דאמר ר"מ אסור להסות אשתו אפי' שעה אחת צלא כחובה^{טז} הכא אין הלכה כר"מ דצ"ל כל גגות (עירובין ד' טא. ו) וס' פסקינן בצדילא הלכה כר"ש דפליג עליה וקאמר א' גגות וא' חצרות וא' קרפיפות רשות אחת הן לכלים שצצחו צתוכן ושרי לטלטל מגג לחצר: **לא**